УДК 658.5:656.2

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Корінь М.В., д.е.н., професор,
Лановий О.А., аспірант (УкрДУЗТ)

В статті проаналізовано підходи до оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств та встановлено існування витратного, ресурсного, результативного і комплексного підходів до оцінювання. Охарактеризовано ключові особливості ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту. На цій основі запропоновано методику оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств залізничної галузі, яка ґрунтується на розрахунку інтегрального показника, що враховує існуючий рівень розвитку таких його складових, як матеріальна, техніко-технологічна, кадрова, фінансово-інвестиційна, інноваційна, інформаційна, організаційно-управлінська, екологічна та соціальна. Розкрито етапи проведення оцінювання та визначено систему часткових показників, що ляжуть в основу розрахунку рівня кожної складової ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту.

Ключові слова: ресурсний потенціал, складові, підприємства залізничного транспорту, оцінювання, інтегральний показник оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств залізничної галузі.

© Корінь М.В.,
Лановий О.А.

METHODOLOGICAL BASIS FOR ASSESSING THE LEVEL OF RESOURCE POTENTIAL OF RAILWAY TRANSPORT ENTERPRISES

Korin M., D. Sc. Econ., professor,
Lanovyy O., postgraduate (USURT)

The article determines that today railway transport enterprises face an extremely difficult task: to rebuild their own infrastructure and provide high-quality transport and logistics services to the country in the context of war and post-war revival. To develop an effective recovery strategy, railway companies must first of all comprehensively assess their own resource capabilities and determine their ability to implement railway development projects. The article analyses the existing approaches to assessing the level of resource potential of enterprises and establishes the existence of cost, resource, performance and integrated approaches to assessment. The key features of the resource potential of railway transport enterprises are characterized. On this basis, a methodology for assessing the level of resource potential of railway enterprises has been proposed, based on the calculation of an integral indicator that takes into account the existing level of development of such components as material, technical and technological, personnel, financial and investment, innovation, information, organizational and managerial, environmental and social. The stages of the assessment are disclosed and a system of partial indicators is defined, which will form the basis for calculating the level of each component of the resource potential of railway transport enterprises. It is concluded that the application of this methodical instrumentation for assessing the resource potential of railway transport enterprises will allow not only to establish its existing level, but also, firstly, to conduct an effective analysis of the resource portfolio of enterprises in the industry and the efficiency of its use; secondly, to identify internal reserves for increasing its level and bottlenecks; thirdly, to identify the most significant components in the structure of the resource potential and, accordingly, to develop effective mechanisms to ensure the development of each component.

Keywords: resource potential, components, railway transport enterprises, assessment, integral indicator of assessment of the level of resource potential of railway industry enterprises.

Постановка проблеми. Підприємства залізничного транспорту вже тривалий час функціонують на межі власних ресурсних можливостей. До внутрішньосистемної кризи, що тривалі роки випробовувала підприємства галузі на стійкість, додалися ще нищівні наслідки війни. Окрім падіння доходів від перевезень та вантажообігу підприємства залізничного транспорту втратили значну частину власних активів, включаючи, як рухомий склад, і об‘єкти залізничної інфраструктури, так і професіоналів залізничників.

Сьогодні і в найближчому майбутньому перед підприємствами залізничного транспорту стоїть ряд стратегічних завдань – відтворити зруйновані потужності, трансформувати галузь відповідно цифрових принципів та вимог європейського транспортно-логістичного ринку, а також забезпечити якісне обслуговування економіки під час післявоєнної відбудови країни. Це вимагає залучення значних за обсягом ресурсів і вимагає виконання об‘єктивного оцінювання наявного на підприємствах галузі ресурсного потенціалу задля розроблення дієвих механізмів його розвитку.

Аналіз досліджень та публікацій. Питання формування теоретико-методичного базису забезпечення розвитку ресурсного потенціалу підприємств знайшла своє відображення в працях вітчизняних і закордонних вчених-

науковців. Розробленню методичного інструментарію оцінювання ресурсного потенціалу підприємств, в тому числі і підприємств залізничного транспорту присвятили своїх дослідження такі науковці, як Воловик Д. В., Горбоконь В.Ю., Дикань В.Л., Кузьменко О.В., Кумечко О.І., Материнська О.А., Міценко Н.Г., Овчиннікова В.О., Токмакова І.В., Ярова А.О. та інші [1-8]. Попри вагомість наукових результатів цих авторів в розвиток методики оцінювання ресурсного потенціалу, в умовах загострення потреби підприємств залізничного транспорту у масштабному відновленні власного потенціалу виникає необхідність розроблення методичного інструментарію оцінювання ресурсних можливостей і резервів підприємств залізничної галузі.

Метою статті є дослідження існуючих підходів та розроблення методики оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту в умовах поствоєнної відбудови економіки країни.

Виклад основного матеріалу. Оцінка ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту є стратегічним інструментом забезпечення ефективності управлінських рішень, який дозволяє виявити вузькі місця в сфері ресурсного забезпечення галузі та визначити необхідні заходи щодо їх покриття.

Вивчення наукової літератури, присвяченої проблематиці розвитку ресурсного потенціалу підприємств дозволило встановити неоднозначність наявних підходів щодо оцінювання його рівня та ефективності використання.

Зокрема, Гуторов О.І. та Шарко І.О. оцінювання ресурсного потенціалу підприємства пропонують проводити на основі встановлення рівня продуктивності виробничих ресурсів та рентабельності їх використання. Цим колективом авторів розрахунок порівняльної ефективності ресурсного потенціалу запропоновано здійснювати шляхом встановлення значень двох груп показників, з яких перша – відображає продуктивність застосованих і спожитих ресурсів, а друга – їх прибутковість і рентабельність [9].

Вирізняється серед наявних методик і підхід до оцінювання ресурсного потенціалу, запропонований Макєєвим О.О., який ґрунтується на методології таксономічного аналізу і передбачає розрахунок двох груп інтегральних коефіцієнтів: інтегральний коефіцієнт продуктивності спожитих ресурсів та інтегральний коефіцієнт прибутковості застосованих ресурсів [10].

Існує також підхід за якого ресурсний потенціал підприємства пропонується визначати за трьома такими складовими: у відповідності з його компонентним складом на основі оцінювання ресурсного потенціалу з точки зору сукупності виробничих ресурсів (об‘єктом оцінювання виступають ресурси підприємства: сировина, матеріали, основні засоби, трудові та фінансові ресурси),; з точки зору рівня його використання та впливу середовища реалізації (передбачає прогнозування рівня збалансованості його компонентів відповідно до потреб підприємства та змін на ринку); і з позиції ефективності управління ресурсним потенціалом задля виявлення та формування дієвої ресурсної концепції підприємства.

Кустрич Л.О. запропоновано комплексну модель оцінювання ресурсного потенціалу, в рамках якої науковцем визначено систему показників оцінювання майнової, фінансової, кадрової і технологічної його складових та передбачено їх порівняння з нормованими значеннями показників, розроблення на цій основі еталонної моделі [11].

В цілому варто зазначити, що сформовані науковцями підходи до кількісного оцінювання ресурсного потенціалу підприємства умовно поділяються на три групи: 1) ті, що засновані на визначенні фактичного стану

ресурсів та ефективності процесів їх відтворення [12-13]; 2) ґрунтуються на оцінюванні ефективності його використання [14]; 3) передбачають встановлення повноти, тобто можливостей використання наявної ресурсної бази.

Для оцінювання ефективності компонентів ресурсного потенціалу підприємства пропонує застосовувати матричну модель, що ґрунтується на експертних оцінках та передбачає побудову матриці трьох груп показників, які відображають результат і витрати, пов‘язані з застосуванням ресурсного потенціалу, а також показники ресурсів в аспекті оцінювання джерел його формування [15].

Отже, узагальнюючи існуючі на сьогоднішній день методики оцінювання ресурсного потенціалу підприємств, варто зазначити, що більшість із них відрізняються набором показників оцінювання та цілями реалізації. В цілому наявні методи можна згрупувати в чотири групи, виділивши: витратний (ресурсний потенціал визначається з позиції витрата на його формування та підтримку), ресурсний (ґрунтується на встановленні віддачі від використання ресурсів), результативний (оцінюються досягнуті економічні показники діяльності підприємства) та комплексний (передбачає розрахунок комплексного показника з застосуванням кореляційно-регресійного аналізу, матричного методу та інтегральної кількісної оцінки). Характеристика основних підходів до оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств подана в таблиці 1.

Для оцінювання рівня розвитку ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту Бурлакою Є.О. запропоновано застосовувати метод аналізу ієрархії для визначення вагомостей компонентів ресурсного потенціалу і розраховувати комплексний інтегральний показник рівня його розвитку як середньозважену. При цьому ключовими компонентами за якими доцільно проводити оцінювання рівня розвитку ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту, на думку цього вченого, мають бути матеріальна, трудова, фінансова та інформаційна складова [16]. Вивчаючи особливості даного підходу, варто вказати на те, що перелік компонент за якими запропоновано проводити оцінювання ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту є вкрай обмеженим.

Ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту є складною категорією, в якій знаходить своє відображення специфіка їх діяльності. На величину ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту і відповідно його структуру накладають відбиток такі характерні для підприємств галузі особливості, як висока фондомісткість (на підприємства галузі припадає близько 9 % основних фондів в країні), матеріалоємність (в процесі обслуговування та виконання транспортного процесу застосовується величезні обсяги матеріальних ресурсів), високий рівень зайнятості (на підприємствах галузі працює майже 250 тис. осіб, що становить близько 2 % зайнятого населення країни), екологічне навантаження (діяльність має значний техногенний вплив на екосистему), значні обсяги інформаційних потоків та складність системи управління.

Саме тому, під час оцінювання наявного рівня ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту варто враховувати цю специфіку і виходити з того, що в його структурі мають місце такі ключові складові, як матеріальна, техніко-технологічна, кадрова, фінансово-інвестиційна, інноваційна, інформаційна, організаційно-управлінська, екологічна та соціальна складові.

Таблиця 1

Характеристика основних підходів до оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств

Зміст підходу	Ключові показники	Переваги	Недоліки
Витратний підхід			
ресурсний потенціал визначається з позиції витрата на його формування та підтримку	питомі витрати, рентабельність витрат	дає змогу оцінювання доцільність інвестування в ресурсний потенціал	не враховує результативність використання ресурсного потенціалу, що обмежує можливість прийняття ефективних рішень
Ресурсний підхід			
ґрунтується на встановленні віддачі від використання ресурсів	показники ефективності використання ресурсів: фондовіддача, матеріаловіддача, виробіток, рентабельність	дозволяє встановити рівень всіх складових ресурсного потенціалу, що дає змогу робити висновки відносно його конкурентоспроможності	не враховує дію чинників середовища формування і використання ресурсного потенціалу
Результативний підхід			
оцінюються досягнуті економічні показники діяльності підприємства	показники фінансового стану та платоспроможності підприємства	враховує дію різних факторів середовища функціонування підприємства	оцінювання більше нагадує аналіз діяльності підприємства
Комплексний підхід			
передбачає розрахунок комплексного показника з застосуванням кореляційно-регресійного аналізу, матричного методу та інтегральної кількісної оцінки	розрахунок інтегральних показників, що відображують рівень складових ресурсного потенціалу, показники порівняння доходів і витрат від його використання	дозволяє встановити резерви та недоліки в складових ресурсного потенціалу	висока залежність отриманого результату від вірності обраних часткових показників для оцінювання

Враховуючи існуючі підходи до встановлення рівня ресурсного потенціалу підприємств та його специфіку на підприємствах залізничного транспорту, в основу методики оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств залізничної галузі пропонуємо покласти розрахунок інтегрального показника, що враховуватиме існуючий рівень розвитку його складових (рисунок 1). Оцінювання слід проводити, дотримуючись наступної послідовності. На першому етапі варто проаналізувати стан і тенденції розвитку підприємств залізничного транспорту, дослідити стратегічні напрями реалізації перетворень в галузі, що дозволить попередньо встановити їх потреби в

ресурсному потенціалі. На другому етапі необхідно встановити ключові компоненти для проведення оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств залізничної галузі та визначити систему часткових показників, що ляжуть в основу оцінювання рівня кожної з його складових. Для встановлення рівня розвитку матеріальної складової ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту слід застосовувати показники, що відображатимуть ефективність використання та залучення обігових засобів. Рівень техніко-технологічної складової ресурсного потенціалу підприємств галузі варто визначати, виходячи з значень тих показників, що характеризують стан техніко-технологічної бази, тенденції її оновлення. Кадрова складова визначається на основі показників, що відображають рівень плинності та розвитку персоналу.

Для оцінювання фінансово-інвестиційної складової слід обрати показники, що відображаються фінансовий стан підприємств галузі та їх інвестиційну привабливість. Інноваційну складову доцільно оцінювати за допомогою показників, що відображатимуть результати інноваційної діяльності підприємств галузі, рівень їх інноваційної активності. Інформаційна складова визначається, виходячи з значень параметрів, що характеризують ефективність інформаційного обміну та забезпеченості підприємств галузі інформаційно-комунікаційними засобам. Організаційно-управлінська складова характеризує якість та ефективність управління на підприємствах галузі. Екологічна складова ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту розкриває рівень їх відповідальності за результати впливу діяльності на довкілля з позиції заходів, що реалізуються в галузі. Соціальна складова ресурсного потенціалу підприємств галузі оцінюється набором таких показників, що відображають рівень соціального благополуччя в колективі, ефективність заходів щодо забезпечення його соціального розвитку.

Третій етап передбачає здійснення нормування показників експертним шляхом і встановлення на цій основі еталонних значень показників. В межах четвертого етапу відповідно до характеру відображення показника в складовій ресурсного потенціалу проводиться стандартизація часткових показників. П‘ятий етап передбачає встановлення вектору коефіцієнтів значущості стандартизованих показників оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту. На заключному – шостому етапі здійснюється розрахунок інтегрального показника рівня розвитку ресурсного потенціалу підприємств залізничної галузі та інтерпретація його значень.

Інтегральний показник оцінювання рівня розвитку ресурсного потенціалу підприємств залізничної галузі визначатиметься як сума добутків вагових коефіцієнтів значущості стандартизованих показників оцінювання рівня кожної складової ресурсного потенціалу (α_i) та їх стандартизованих значень (w_i):

$$I_{ПЗТ}^{РП} = \sum_{i=1}^{n} \alpha_i \cdot w_i \qquad (1)$$

При цьому варто враховувати, що інтегральний показник рівня розвитку ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту може набувати значень від 0 до 1, які слід тлумачити таким чином: 0-0,3 - рівень розвитку ресурсного потенціалу критичний, 0,3-0,5 – низький, 0,5-0,7 – достатній, вище 0,71 – високий.

Інтегрального показника оцінювання рівня розвитку ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту

$$I_{ПЗТ}^{РП} = I_{мат} \cdot w_{мат} + I_{тех} \cdot w_{тех} + I_{кадр} \cdot w_{кадр} + I_{фін-інв} \cdot w_{фін-інв} + I_{інн} \cdot w_{інн} + I_{інф} \cdot w_{інф} + I_{орг-упр} \cdot w_{орг-упр} + I_{екол} \cdot w_{екол} + I_{соц} \cdot w_{соц}$$

Матеріальна складова	$I_{мат}$	коефіцієнт запасу палива, коефіцієнт витрачання запасів та електроенергії, коефіцієнт оновлення запасів, тривалість обігу обігових засобів
Техніко-технологічна складова	$I_{тех}$	коефіцієнт придатності, коефіцієнт оновлення, коефіцієнт інноваційності технологій
Кадрова складова	$I_{кадр}$	коефіцієнт плинності кадрів, коефіцієнт обігу кадрів з найму, коефіцієнт забезпеченості персоналом, коефіцієнт кваліфікаційного рівня працівників, продуктивність праці
Фінансово--інвестиційна складова	$I_{фін-інв}$	коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт платоспроможності, коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт рентабельності активів, коефіцієнт співвідношення капітальних інвестицій та доходів, коефіцієнт покриття інвестиційних потреб
Інноваційна складова	$I_{інн}$	коефіцієнт інноваційної активності, коефіцієнт впровадження технологічних новацій, коефіцієнт освоєння інновацій, питома вага витрат на фінансування інноваційної діяльності в загальному розмірі доходу, частка власних розробок / технологій, впроваджуваних в діяльність підприємств залізничної галузі
Інформаційна складова	$I_{інф}$	коефіцієнт оновлення програмного забезпечення, рівень інформаційного захисту, коефіцієнт ефективності інформаційно-комунікаційного співробітництва, питома вага застосовуваних інформаційно-комунікаційних сервісів
Організаційно-управлінська складова	$I_{орг-упр}$	коефіцієнт ефективності управлінських рівень, питома вага витрат на утримання управлінського персоналу, коефіцієнт компетентності управлінського персоналу
Екологічна складова	$I_{екол}$	питома вага впроваджуваних ресурсо- та енергозберігаючих технологій, питома вага витрат на підтримку екологічної діяльності, питома вага використання альтернативних джерел енергії в загальному обсязі споживання енергоресурсів
Соціальна складова	$I_{соц}$	питома вага витрат на підтримку корпоративної культури, питома вага витрат на соціально-побутове забезпечення працівників, коефіцієнт матеріального заохочення працівників, рівень захворюваності

Рис. 1. Складові розрахунку інтегрального показника оцінювання рівня розвитку ресурсного потенціалу підприємств залізничної галузі

Слід відзначити, що застосування даного методичного інструментарію оцінювання ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту дозволить не тільки встановити його наявний рівень, а й, по-перше, провести ефективний аналіз ресурсного портфелю підприємств галузі та ефективності його використання; по-друге, виявити внутрішні резерви підвищення його рівня та «вузькі» місця; по-третє, ідентифікувати найбільш значущі в структурі ресурсного потенціалу складові та відповідно розробити на цій основі дієві механізми забезпечення розвитку кожної складової ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту.

Висновок. Отже, сьогодні перед підприємствами залізничного транспорту стоїть надзвичайно складне завдання: відбудувати власну інфраструктуру та забезпечити якісне транспортно-логістичне обслуговування країни в умовах війни й поствоєнного відродження. Для вироблення ефективної стратегії відбудови підприємства залізничної галузі, перш за все, необхідно комплексно оцінити власні ресурсні можливості і визначити здатності втілювати в життя проєкти розвитку залізничної галузі. Для вирішення даного завдання проаналізовано існуючі підходи до оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств та встановлено існування витратного, ресурсного, результативного і комплексного підходів до оцінювання. Охарактеризовано ключові особливості ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту. На цій основі запропоновано методику оцінювання рівня ресурсного потенціалу підприємств залізничної галузі, яка ґрунтується на розрахунку інтегрального показника, що враховує існуючий рівень розвитку таких його складових, як матеріальна, техніко-технологічна, кадрова, фінансово-інвестиційна, інноваційна, інформаційна, організаційно-управлінська, екологічна та соціальна. Розкрито етапи проведення оцінювання та визначено систему часткових показників, що ляжуть в основу розрахунку рівня кожної складової ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Воловик Д.В. Розвиток системи управління ресурсним потенціалом аграрних підприємств: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд.економ.наук: 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності». Дніпропетровськ, 2016. 19 с.
2. Горбоконь В.Ю. Оптимізація використання ресурсного потенціалу автотранспортних підприємств : дис. ... к.е.н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». Мукачеве, 2018. 304 с.
3. Dykan, V.L., Kirdina, O.H., Tokmakova, I.V., Korin, M.V., Obruch, H.V. Ensuring the competitiveness and the sustainability of railway enterprises in a crisis environment. *Rivista di Studi sulla Sostenibilitathis link is disabled.* 2021. №(2). P. 231–243.
4. Кузьменко О.В. Стратегічне управління ресурсним потенціалом підприємства: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук: 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності». Дніпропетровськ, 2013. 21 с.
5. Материнська О.А., Ярова А.О. Ресурсний потенціал підприємства: проблеми та шляхи його вирішення. URL: https://nauka.kushnir.mk.ua (дата звернення: 21.11.2022).
6. Міценко Н.Г., Кумечко О.І. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, структура, стратегія використання. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.9. С. 193-198.

7. Овчиннікова В.О. Стратегічне управління розвитком залізничного транспорту України: монографія. Харків: УкрДУЗТ, 2017. 427 с.

8. Токмакова І.В. Ресурсний потенціал підприємств залізничного транспорту як базис стійкого зростання. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. №45. С.123-126.

9. Гуторов О.І., Шарко І.О. Оцінка земель і ресурсного потенціалу в сільському господарстві: теоретичні та практичні підходи: монографія. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Х.: ХНАУ; Вид-во «Точка», 2012. 255 с.

10. Макєєв О.О. Методичний підхід до визначення рівня використання ресурсного потенціалу суб‘єктів аграрного бізнесу. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 4. Т. 2. С. 146-161.

11. Кустріч Л.О. Моделювання оцінки ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2017. № 12. С. 52-55.

12. Артьомова А.В., Артьомов І.В. Процедура оцінювання ресурсного потенціалу підприємства. *Системи обробки інформації*. 2016. Вип. 7 (144). С. 165–170.

13. Згурська О.М. Особливості формування ресурсного потенціалу аграрних підприємств в умовах інформаційного суспільства. *Економіка і суспільство*. 2016. № 7. С. 329–334/

14. Вигівська І.М., Іваненко В.О., Шевченко Л.Я. Комплексний аналіз ресурсного потенціалу корпорації. *Вісник ЖДТУ*. 2013. № 4 (66). С. 10–29.

15. Шаманська О.І. Система оцінки ефективності управління ресурсним потенціалом підприємств АПК. *Ефективна економіка*. 2016. № 2. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_2_12.

16. Чупир О .М., Бурлака Є .О. Методика оцінки рівня розвитку ресурсного потенціалу підприємств залізничного транспорту. *Економічний простір*. 2020. № 163. С. 103-108.

REFERENCES

1. Volovyk, D. V. (2016). Rozvytok systemy upravlinnya resursnym potentsialom ahrarnykh pidpryyemstv [Development of the resource potential management system of agricultural enterprises]: avtoref. dys. na zdobuttya naukovoho stupenya kand.ekonom.nauk: 08.00.04 «Ekonomika ta upravlinnya pidpryyemstvamy (za vydamy ekonomichnoyi diyal′nosti». Dnipropetrovs′k. 19 p.

2. Horbokon′, V.YU. (2018). Optymizatsiya vykorystannya resursnoho potentsialu avtotransportnykh pidpryyemstv [Optimizing the use of the resource potential of motor transport enterprises]: dys. k.e.n. : spets. 08.00.04 «Ekonomika ta upravlinnya pidpryyemstvamy (za vydamy ekonomichnoyi diyal′nosti)». Mukacheve. 304 p.

3. Dykan, V.L., Kirdina, O.H., Tokmakova, I.V., Korin, M.V., Obruch, H.V. (2021). Ensuring the competitiveness and the sustainability of railway enterprises in a crisis environment [Забезпечення конкурентоспроможності та стійкості підприємств залізничного транспорту в умовах кризи]. *Rivista di Studi sulla Sostenibilitathis link is disabled*. №(2). P. 231–243.

4. Kuz′menko, O. V. (2013). Stratehichne upravlinnya resursnym potentsialom pidpryyemstva [Strategic management of the resource potential of the enterprise]: avtoref. dys. na zdobuttya naukovoho stupenya kand. ekon. nauk: 08.00.04 «Ekonomika ta upravlinnya pidpryyemstvamy (za vydamy ekonomichnoyi diyal′nosti». Dnipropetrovs′k. 21 p.

5. Materyns′ka, O.A., Yarova, A.O. Resursnyy potentsial pidpryyemstva: problemy ta shlyakhy yoho vyrishennya [Resource potential of the enterprise:

problems and ways to solve it]. URL: https://nauka.kushnir.mk.ua (data zvernennya: 21.11.2022).

6. Mitsenko, N.H., Kumechko, O.I. (2010). Resursnyy potentsial pidpryyemstva: sutnist′, struktura, stratehiya vykorystannya [Resource potential of the enterprise: essence, structure, strategy of use]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny*. Vyp. 20.9. S. 193-198.

7. Ovchynnikova, V. O. (2017). Stratehichne upravlinnya rozvytkom zaliznychnoho transportu Ukrayiny [Strategic management of the development of railway transport of Ukraine]: monohrafiya. Kharkiv: UkrDUZT. 427 p.

8. Tokmakova, I.V. (2014). Resursnyy potentsial pidpryyemstv zaliznychnoho transportu yak bazys stiykoho zrostannya [The resource potential of railway transport enterprises as a basis for sustainable growth]. *The bulletin of Transport and Industry Economics*. №45. P.123-126.

9. Hutorov, O.I., Sharko, I.O. (2012). Otsinka zemel′ i resursnoho potentsialu v sil′s′komu hospodarstvi: teoretychni ta praktychni pidkhody [Assessment of land and resource potential in agriculture: theoretical and practical approaches]: monohrafiya. Khark. nats. ahrar. un-t im. V.V. Dokuchayeva. KH.: KHNAU; Vyd-vo «Tochka». 255 p.

10. Makyeyev, O.O. (2020). Metodychnyy pidkhid do vyznachennya rivnya vykorystannya resursnoho potentsialu subyektiv ahrarnoho biznesu [A methodical approach to determining the level of utilization of the resource potential of agricultural business entities]. *Visnyk KHNAU im. V.V. Dokuchayeva. Seriya «Ekonomichni nauky»*. № 4. T. 2. P. 146-161.

11. Kustrich, L.O. (2017). Modelyuvannya otsinky resursnoho potentsialu sil′s′kohospodars′kykh pidpryyemstv [Modeling of assessment of resource potential of agricultural enterprises]. *Ekonomika ta derzhava*. № 12. P. 52-55.

12. Art′omova, A. V., Art′omov, I. V. (2016). Protsedura otsinyuvannya resursnoho potentsialu pidpryyemstva [The procedure for assessing the enterprise's resource potential]. *Systemy obrobky informatsiyi*. Vyp. 7 (144). P. 165–170.

13. Zhurs′ka, O. M. (2016). Osoblyvosti formuvannya resursnoho potentsialu ahrarnykh pidpryyemstv v umovakh informatsiynoho suspil′stva [Peculiarities of the formation of the resource potential of agrarian enterprises in the conditions of the information society]. *Ekonomika i suspil'stvo*. № 7. P. 329–334/

14. Vyhivs′ka, I. M., Ivanenko, V. O., Shevchenko, L. YA. (2013). Kompleksnyy analiz resursnoho potentsialu korporatsiyi [Comprehensive analysis of the corporation's resource potential]. *Visnyk ZHDTU*. № 4 (66). P. 10–29.

15. Shamans′ka, O. I. (2016). Systema otsinky efektyvnosti upravlinnya resursnym potentsialom pidpryyemstv APK [A system for evaluating the efficiency of management of the resource potential of agro-industrial complex enterprises]. *Efektyvna ekonomika*. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_2_12.

16. Chupyr, O. M., Burlaka, YE. O. (2020). Metodyka otsinky rivnya rozvytku resursnoho potentsialu pidpryyemstv zaliznychnoho transportu [Methodology for assessing the level of development of the resource potential of railway transport enterprises]. *Ekonomichnyy prostir*. № 163. P. 103-108